

Granskning av Göteborgsregionens Fritidshamnar AB

– verksamhetsåret 2024

2025-01-29

Missiv till Göteborgsregionens fritidshamnar AB

Lekmannarevisorerna har avslutat granskningen av bolaget avseende verksamhetsår 2024.

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskning som har genomförts i bolaget under året presenteras i denna granskningsredogörelse. Av redogörelsen framgår de sakkunnigas iakttagelser och bedömningar.

Vi, lekmannarevisorer, hänvisar till de sakkunnigas redogörelse som grund för vårt uttalande till kommunfullmäktige. Vi ställer oss bakom de sakkunnigas bedömningar som framgår av denna redogörelse.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Göteborg den 29 januari 2025

Bengt Arne Bivall
Lekmannarevisor

Bernt Helin
Lekmannarevisor

Stadsrevisionens uppdrag

Stadsrevisionens uppdrag är att granska kommunens verksamhet. Granskningen sker på uppdrag av kommunfullmäktige som utser förtroendevalda revisorer som ansvarar för granskningen av nämnderna och kommunstyrelsen. Bland de förtroendevalda utser kommunfullmäktige även lekmanrevisorer. Lekmanrevisorerna ansvarar för granskningen av de bolag som kommunen äger.

De förtroendevalda revisorerna anlitar alltid sakkunniga biträden (yrkesrevisorer) som genomför granskningen. I granskningsredogörelserna presenterar yrkesrevisorerna den granskning de har gjort på bolagen. Granskningsredogörelserna ligger till grund för lekmanrevisorernas uttalande till kommunfullmäktige.

Viss granskning rapporteras till kommunfullmäktige löpande under året i särskilda revisionsrapporter. Du hittar alla stadsrevisionens redogörelser och rapporter på www.goteborg.se/stadsrevisionen, du kan också beställa dem från revisionskontoret, stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se.

Diarienummer: SRV-2024-00104

Innehåll

1	Samlad bedömning	5
2	Grundläggande granskning	5
2.1	Verksamhet	5
2.2	Ekonomi	6
2.3	Intern kontroll.....	6
2.4	Bedömning	6
3	Miljöarbete	7
3.1	Granskningsresultat.....	7
3.1.1	Styrning av miljöarbetet	7
3.1.2	Åtgärder i syfte att minimera miljöpåverkan	8
3.1.3	Uppföljning och kontroll av miljöarbetet	9
3.2	Bedömning	10

1 Samlad bedömning

Varje år granskar lekmannarevisorerna bolagets verksamhet i den omfattning som följer av god revisionsred. Årets granskning består av

- grundläggande granskning
- bolagets miljöarbete.

Revisionskontoret har faktaavstämt all granskning med bolaget.

Den samlade bedömningen, utifrån årets granskning av bolaget, är att verksamheten i huvudsak har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare är bedömningen att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

2 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Styrningen och kontrollen ska vara tillräcklig för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Den grundläggande granskningen består av tre övergripande revisionsfrågor:

- Har bolaget genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?
- Har bolaget en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
- Har bolaget sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Granskningen är avvikelsebaserad och fokuserar i huvudsak på bolagets övergripande systematik, strukturer och arbetssätt.

2.1 Verksamhet

Bolaget ska genomföra sitt grunduppdrag enligt bolagsordning, ägardirektiv, gällande lag och författning samt enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat om. Fullmäktige har i budgeten fastställt övergripande mål som gäller för samtliga nämnder och bolag. Flera nämnder och bolag har även tilldelats specifika uppdrag som ska genomföras. Vi har översiktligt granskat hur bolaget har genomfört sitt grunduppdrag och arbetat med fullmäktiges mål och uppdrag. Vi har även granskat styrelsens protokoll och beslutsunderlag.

Granskningen visar att bolaget har planerat och genomfört grunduppdraget i enlighet med bolagsordningen och ägardirektivet. Vidare visar granskningen att bolaget har arbetat med de mål och uppdrag som fullmäktige har gett bolaget. Måluppfyllelsen och arbetet med fullmäktiges uppdrag har delvis följts upp under året, i delårsrapporter och i årsrapporten.

Inga större avvikelser har noterats i styrelsens hantering vid beslutsfattande.

2.2 Ekonomi

Bolaget ska se till att verksamheten bedrivs inom de ekonomiska ramar som beslutats av styrelsen. Bolaget ska också se till att det finns en kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering. Vi har översiktligt granskat bolagets styrning av ekonomin samt dess ekonomiska uppföljning och rapportering.

Granskningen visar att bolaget har bedrivit verksamheten inom de ekonomiska ramarna för året. Granskningen visar vidare att bolaget har följt upp sin ekonomi kontinuerligt.

2.3 Intern kontroll

Bolaget ska se till att det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll och riskhantering inom väsentliga områden. Bolaget ska även följa upp och utvärdera detta arbete. Vi har översiktligt granskat bolagets interna styrning, uppföljning och kontroll.

Granskningen visar att bolaget har upprättat en samlad riskbild och en internkontrollplan. Riskhantering har i huvudsak skett inom väsentliga områden. Granskningen visar även att den interna kontrollen i huvudsak har följts upp och att bolagets system för styrning, uppföljning och kontroll har utvärderats.

2.4 Bedömning

Revisionskontorets bedömning utifrån en översiktlig granskning är att bolaget i huvudsak har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi har granskat.

3 Miljöarbete

Enligt Grefab AB:s ägardirektiv ska bolaget tillgodose behovet av fritidsbåtsplatser och därtill hörande service för boende i ägarkommunerna. Bolaget ska eftersträva tilltalande miljöer i hamnarna som bidrar till områdets friluftsliv. Vidare ska bolaget bidra till en god miljöutveckling inom hamnverksamheten för att minimera miljöpåverkan. Enligt miljöförvaltningen räknas en fritidsbåtshamn som miljöfarlig verksamhet och ska kontinuerligt vidta försiktighetsåtgärder för att inte skada omgivningen, miljön och människor.

Granskningen syftar till att bedöma om bolaget arbetar på ett ändamålsenligt sätt med uppdraget i ägardirektivet. Vi har använt oss av följande revisionskriterier:

- Göteborgs Stads riktlinje för intern styrning, uppföljning och kontroll
- Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning.

I granskningen har vi inte undersökt bolagets följsamhet till miljöbalken eller andra, miljöskyddande regelverk. Miljöförvaltningen utövar tillsyn över efterlevnaden av dessa regler.

Granskningen har genomförts genom intervjuer och granskning av dokumentation.

3.1 Granskningsresultat

3.1.1 Styrning av miljöarbetet

Enligt Göteborgs Stads riktlinje för intern styrning, uppföljning och kontroll ska det finnas ett system för styrning, uppföljning och kontroll som är anpassat utifrån verksamhetens förutsättningar och behov. Enligt Göteborgs stads anvisning för systematisk miljöledning ska alla verksamheter arbeta systematiskt med sitt miljöarbete. Bolagsstyrelser ska skapa förutsättningar för miljöarbetet genom att avsätta ekonomiska och personella resurser, fördela ansvar och befogenheter samt säkerställa att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt. Bolaget ska vidare säkerställa att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav på miljöområdet som är relevanta för arbetsuppgifterna.

Styrningen av Grefabs miljöarbete sker framför allt genom *Genomförandeplan för miljö* som bolaget har sedan många år tillbaka och som uppdateras årligen. *Genomförandeplan för miljö 2024* är tänkt att användas för att skapa fungerande rutiner kring kontroll av utrustning, provtagning och förebyggande arbete med miljöåtgärder i hamnarna.

Enligt intervjuerna är ansvaret för miljöarbetet på Grefab fördelat mellan vd och teknisk samordnare där den senare också är utsedd till miljösamordnare. I genomförandeplanen för 2024 framgår det att miljösamordnarens uppdrag är att vara kontaktperson för tillsynsmyndigheter samt att samordna och styra

miljöarbetet i hamnarna med hjälp av hamnsamordnaren och chefen i hamnarna. De olika funktionerna ingår i bolagets så kallade driftgrupp och enligt intervjuerna är miljöfrågor något som kan tas upp när gruppen träffas. I miljösamordnarens uppdrag ingår också att följa upp och kontrollera att allt fungerar samt att driva miljöfrågorna framåt i enlighet med lagstiftning och aktuellt kunskapsläge. Det framgår av *Genomförandeplan för miljö 2024* vad miljösamordnaren ska göra men därutöver finns det inte någon dokumenterad uppdragsbeskrivning.

Miljösamordnaren ansvarar för miljöarbetet i bolaget men arbetet i hamnarna leds av chefen för hamnarna. Av intervjuerna framgår att det kan finnas skillnader i hur stort ansvar personalen tar kring miljöfrågorna i de olika hamnarna. I den nya *Genomförandeplan för miljöåtgärder 2025* som beslutades av styrelsen i november 2024 har bolaget förtydligat att miljösamordnaren både har i uppdrag och befogenhet att följa upp och kontrollera att miljöarbetet bedrivs i enlighet med gällande regelverk.

Vid tiden för vår granskning finns det inte några dokumenterade rutiner miljöåtgärder så som mätningar av spolplattor och byte av filter. Enligt intervjuerna är det den tekniske samordnaren tillika miljösamordnaren som beställer mätningarna och som ansvarar för att arbetet görs. I den nya *Genomförandeplanen för miljöåtgärder 2025* finns dock en tydlig tidsplan som talar om när olika aktiviteter och kontroller ska genomföras under året. Där står också att driftsrutiner och skötselanvisningar ska dokumenteras.

Enligt intervjuerna finns det god kompetens kring de miljöfrågor som är aktuella i bolagets löpande verksamhet. Miljösamordnaren har lång erfarenhet från branschen och mycket kunskap med sig in i arbetet. Enligt intervjuerna får miljösamordnaren och personalen i hamnarna bland annat till sig kunskap i samband med de inspektioner och förelägganden som bolaget får från miljöförvaltningen. Enligt intervjuerna har personalen också fått olika typer av utbildningar, dels en utbildning 2018 som handlade om alternativa metoder till bottenfärg, dels en utbildning 2019 då personalen fick lära sig att använda ett verktyg för att mäta tungmetaller på båtbottnar. Miljöfrågor kan också tas upp i samband med arbetsplatsträffar.

Enligt intervjuerna har bolaget inte tagit fram någon lista över de lagkrav och regler som bolaget har att rätta sig efter. Man menar dock att bolaget på olika sätt, till exempel genom processen för att få miljötillstånd från länsstyrelsen för renovering och byggnation av bryggor, får ett kvitto på om de efterlever gällande regelverk eller ej.

3.1.2 Åtgärder i syfte att minimera miljöpåverkan

Enligt stadens anvisning ska varje förvaltning och bolag kartlägga och bedöma sin miljöpåverkan för att identifiera hur de, genom egna mål och åtgärder, kan ta ansvar för och bidra till att nå stadens gemensamma miljömål. Utifrån verksamhetens betydande miljöpåverkan och risker samt stadens gemensamma mål och krav på målsättning ska verksamheten prioritera miljömål och resurser ska inkluderas i verksamhetens budget och planer. Åtgärder ska tas fram som är

kopplade till uppsatta mål och det ska framgå vilken effekt som åtgärderna har för måluppfyllelsen.

Granskningen visar att bolaget fram till hösten 2024 inte har gjort någon dokumenterad kartläggning över sin direkta och indirekta miljöpåverkan, vilket också har påpekats av miljöförvaltningen i deras miljörevisioner. Enligt intervjuer med representanter för bolaget har de dock mycket god kännedom om sin miljöpåverkan och vad som utgör den största miljöpåverkan – främst otillåtna bottenfärger. I den nya *Genomförandeplan för miljöåtgärder 2025* har bolaget förtydligat sin indirekta och direkta miljöpåverkan. Och enligt uppgift i planen har detta föregåtts av en kartläggning i enlighet med stadens anvisning för systematisk miljöledning.

I den nya genomförandeplanen har bolaget beskrivit lokala miljömål och åtgärder för kommande år. Det framgår också vad åtgärderna beräknas kosta. Enligt planen ska arbetet följas upp i samband med delårs- och årsrapporten.

När det gäller den miljöpåverkan som bolaget bedömer är störst, den från bottenfärger och kundernas hantering av detta, har bolaget bland annat riktat information till kunderna via hemsidan och i tidningen Roderbladet. I avtal ställer man krav på kunderna om att följa vissa ordningsregler. Av ordningsreglerna framgår till exempel att:

”Endast av Kemikalieinspektionen eller motsvarande myndighet godkända bottenfärger och kemikalier för fritidsbåtar får användas.”

Bolaget tillhandahåller också ett mätinstrument för att kunder ska kunna köpa ett test av bottenfärgen på den egna båten. Grefab har också tagit fram en utfasningsplan på miljöförvaltningens begäran. Enligt planen har Grefabs kunder fram till 2027 på sig för att kunna uppvisa ett intyg på att båten inte har spår av giftig bottenfärg i skrovet.

3.1.3 Uppföljning och kontroll av miljöarbetet

Enligt Göteborgs stads anvisning ska miljöarbetet vara integrerat i ordinarie planering och uppföljning. Granskningen visar att en uppföljning av genomförandeplan miljö 2024 presenteras som en bilaga till delårsrapporten för mars. Av uppföljningen är det dock svårt att utläsa vilka åtgärder som har vidtagits ditintills. Detta eftersom genomförandeplanen för 2024 innehåller både information om åtgärder som vidtagits för många år sedan och åtgärder som planeras framåt i tiden. I den nya *Genomförandeplan för miljöåtgärder 2025* framgår det tydligare vad som ska göras under kommande år och därmed också vad som kan följas upp.

Granskningen visar att bolaget inte följer i vilken utsträckning kunderna sanerar sina båtar från otillåtna bottenfärger. Bolaget mäter inte alla båtar utan erbjuder kunderna att köpa tjänsten för att mäta halten av giftiga ämnen på sin båt. Därigenom menar personalen att de får viss kännedom om hur det ser ut för de båtar som testas. I övrigt är det enligt bolagets personal en fråga mellan miljöförvaltningen och kunden om den senare väljer att sanera sin båt från otillåten bottenfärg eller ej.

Av intervjuerna framgår att bolagets personal ska vara instruerad i att säga till om de ser en kund som inte följer bolagets ordningsregler och till exempel hanterar slipprester från bottenfärg på fel sätt. Enligt intervjuerna kan det vara utmanande att dels våga säga till, dels kan det finnas en tidspress som gör att man inte kan ta sig den tiden där och då. Bolagets personal arbetar inte på helger eller kvällar vilket kan göra det svårare att upptäcka felaktig hantering vid dessa tider. Samtidigt upplever representanter för bolaget inte något problem med kundernas hantering eller efterlevnaden till ordningsreglerna. Uppfattningen är att kunderna oftast vill göra rätt. Och enligt intervjuerna kan bolaget se var varje kund har haft sin båt via bland annat märkning.

Det har inte framkommit i granskningen i vilken utsträckning personalen agerar om de ser att kunder hanterat något på ett felaktigt sätt. Enligt intervjuerna har det hittills inte hänt att en kund blivit av med sin båtplats på grund av felaktig hantering av otillåten bottenfärg eller annat miljöfarligt material.

3.2 Bedömning

Revisionskontorets bedömning är att bolaget i huvudsak bedriver ett ändamålsenligt miljöarbete inom de delar som vi har granskat, men att det finns utvecklingsområden.

I den nya genomförandeplan för miljö 2025 som styrelsen fattade beslut om i november 2024 har flera tidigare identifierade brister delvis tagits om hand eller planerats för. Styrningen har förtydligats och genomförda och planerade åtgärder, såsom tydligare dokumentation av rutiner och tidsplaner för olika kontroller, bör till exempel kunna minska den risk som följer av att vara en liten organisation med ett stort personberoende. Miljöförvaltningen har samtidigt pekat på flera utvecklingsområden för bolagets systematiska miljöarbete¹ och det är viktigt att miljöarbetet fortsätter att utvecklas.

Revisionskontoret bedömer att Grefab bör överväga att utveckla uppföljningen när det gäller miljöpåverkan från arbetet med båtunderhåll. Det är positivt att bolaget informerar kunder i olika kanaler och att det framgår av kundernas avtal vilka ordningsregler som gäller. Men för att kunna avgöra hur väl reglerna följs och ifall den information och de åtgärder som har vidtagits är tillräckligt effektiva kan uppföljningen behöva stärkas.

---

¹ Återkoppling från stödjande miljörevision 2024, Grefab – Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning 2024-10-31, dnr. MKN-2024-10777.